

UTAZÁSI NAPLÓ

Budapest fürdőváros —
Budapest
Nagyvárosi Fürdőhely

Budapest fürdőváros gondolatát a gazdasági szükség teremtette meg. Országok versenyeznek az idegenekért, mert az idegenforgalom *valutát hoz az országba* és ez egyebek között a saját pénz nem alátámasztására szolgál. Az idegenforgalom Olaszországban, Svájcban, Ausztriában fontos kormányprogram. Nálunk is erről szónokolnak anketeken és bankettek. Itt van, megindult az idegenforgalom, tehát meg kell ragadni és állandósítani kell. Ne csak husvétkor és pünkösdkor verje fel az idegen szó a város sétatényait. A rövid időre szóló és tömeges kirándulók helyett az állandó idegenforgalom a vége. Az üdülők és kúrázók áradata az, amelyre szükség van, mert ezek az idegenek töltenek majd heteket Budapestben.

Az újonnan feltárt rádiumos hőforrások megsarkantyúzták az illetékes tényezők fantáziáját. Francia, angol, holland pénzesoportokról beszélnek, amelyek majd hozni fogják a számlálatlan milliárdokat és megépítik a világsodát — Budapest fürdővárost. Lebontották a Tabánt, majd oda fog járnai a kúrázó közönség Londontól Kalkuttáig, mert lesz reumakórház, a holland tanár mondotta, hogy ez kell és ekkor már tódul ide a sok reumás. Lesz kérem szabadtéri színház, barlangvendéglő, lift a Citadellára, árkaódos kolonád a Gellérthegy tövében és minden egyéb, ami világfürdővé fogja tenni a fürdővárost. Hogy mi az a minden egyéb, ezt kell éppen kitalálni. Szanatórium, gyógyszállodák, penziók, parkvillanegyed. Csak ne állna útba a Bethlen-udvar, meg az a sok bérház a Dunaparton, milyen szép lenne a kilátás a Dunára, a korzóra. De majd idővel megtörténik a Tabán rendezése is. *Csak várni kell egy kicsit, egy pár esztendőig, talán tovább is.* De meg kell csinálni a terveket, műszakilag gondosan. *Ahány ügyosztály, annyi terv és még több a titkos felfedező, aki nagyszabású tervével készen van. Csak a tőkét várják hozzá.* Külföldről, onnan kell jönnie.

Nézzük most, *mi a valóság?* A budai Dunoldal már fürdőhely volt, még mielőtt Budapest létezett volna. Aquincumot a római légiók építették. A Rudast a török megszállók, Fürdeni jártak oda az emberek, hogy meggyógyuljanak. Tehát *igazi fürdőhely* volt. Azután épült csak meg a főváros és fejlesztette tovább a fürdőhelyet. De a maga módja szerint. Mit ezokott ma egy város építeni? *Iskolákat, városházat, múzeumot.* Ilyenek a városépítette fürdők. *Kívül múzeum, belül gőzfürdő, a tanítóbácsival az élén.* Van szálló is mellette. A legdrágább helyen épült, szép saroktelken, ahol legnagyobb a forgalom. Van vendéglője, elsőrangú. Klinikát megszegyenítő tökéletes orvosi berendezéssel. De mindez *külön-külön éli a maga életét.* A fürdővendég majd rájön, hova kell fordulnia, talán a portás úr megmondja, az beszél idegen nyelveket.

Ezek az intézmények már azelőtt is meg voltak. Hozzájuk csinosodtak még a Lukácsfürdő és a margitszigeti szállók. Az idegenek forgalma mégis csak az utolsó pár évben indult meg. Miért? Kezdjük a *valutánál.* A zárolt pengő nagyon olcsó pénz nem, de a külföldinek aranyat ér, ha itt költi el. Budapest különlegesen szép város, amely elűt minden más metropolistól. Olcsón, sokat és jól lehet itt enni-inni. A városban úgynevezett *élet* van. Jólöltözött, vidám embereket lehet itt látni. Nem is tudják a pestiek, hogy életmódjuk a külföldinek *»revúlátványosság«.* A könnyelmű, békebeli életmódnak mai hamisítványa a külföldiben már optimista hangulatot ébreszt. A világvárosi berendezések mellett turf, sport, remekül berendezett mozik, német- és angolnyelvű előadásokkal és végül szórakoztató mulatóhelyek, ahol mindenki újra gazdagnak érezheti magát, ha egy pár pengő van a zsebében. Ne feledjük el, ennek köszönhetette Párizs már a békében is óriási idegenforgalmát.

Már régebben is, de ma különösen az dönti el, hogy milyen helyet választ az utas akár szórakozásra, akár gyógykezelésre, hogy *milyen kellemes ott tartózkodást tud biztosítani a szóbanforgó hely.* Vig életre, derűre, vidámságra vágyódik az ember. Azelőtt az orvos a fáradt embernek abszolút nyugalmat rendelt, ma *kúrákat és szórakozást.* A lelki felgyógyulás ma talán fontosabb a testnél. A *»sohase halunk meg«* magyar találmány. Az életerő, az élni akarás benne van a magyar fajtában. A humor pedig a legkeserűbb órákban sem hagyta el a pestit. Még a proletárdiktatúrát is a humor kezdte kirágni.

Gyógyvizeink, orvosaink egy vonalban állnak a világ bármelyik nagy nemzetének hasonló gyógytényezőivel. Megvan a fürdőváros úgy

DAVOS PENSION PICHERT. Dr. Bircher-Benner-féle vegetáriánus életmód. — Fiatalok részére is nagyon alkalmas. Nap-, fekvő- és diétás kúrák, vízgymögöd és fényfürdők. Vasútállomás: Davos-Dorf. — Penzióár négyszeri etkezéssel 9.— sv. franktól felébb.

ahogy van. Itt termett magától, a jó Isten rendezte be folyókkal, hegyekkel, gyógyforrásokkal.

De erre felé szorítja az idegenforgalmat még egy igen fontos körülmény. *A régi bevezetett fürdőhelyek lassan elnéptelenednek.* Az ifjúság már diétán él a *»vonalak«* miatt és sportol. A fürdő- és ivókúrák mindenható tekintélyét nagyon döngeti már az orvosi tudomány kémia, fény- és hormonkezelések terén elért haladása. Már mindenütt ki lehet gyógyulni majdnem minden betegségből, ami persze gyógyítható, *ha klinikai alapon történik a kezelés.* Budapestben ez is lehetséges. *Itt találkozik a régi és az új irány egymást támogatva.* A fürdőhelynek az az új típusa, ami Budapestben megvan. Mit kell tehát csinálni itt, hogy a nagyvárosi fürdőhely kifejlődjék?

Valamikor a hálókocsitársaság, a déli vasút vonalának egy-két szép pontján felépített egy-két hotelt, így a Semmeringen és Abbáziában. *Ezekből fejlődött ki a fürdőhely.* Ahol megindul a konjunktúra, oda szalad a tőke vállalkozni. *Csak nem szabad a fejlődést megakadályozni.* Ha a budai forrásvizek magánkézből lennének, már nagy élet indult volna meg azok körzetében. De a közület nehezen mozgó apparatus. *Mindenki fél a felelősségtől, ezért a nagy törtézkedés, évekig tartó tanácskozás.* A kincset a markukban tartják, de a kincs, a drága gyógyvíz belesorog a Dunába. Ha pedig maga a közület vállalkozik, akkor kész az ítélet: *nem rentábilis a dolog.* Ezt tudja a főváros nagyon a maga tapasztalataiból. A főváros mai vezetősége csupa modern, nagyvonalú ember. A polgármester tűz és erő, az alkotómunka embere. De az adminisztráció mégis az aktákon keresztül dolgozik, az ügyosztályok és bizottságok bezárják az ablakot a legszebb tervekkel szemben. A vitába az akta nem szólhat bele. Így mindig csak az akadékoskodók győzhetnek.

Olyan egyszerű a tétel. Ne törjék az urak a fejüket hogyan csinálják meg a fürdővárost, úgy sem fognak rájönni, hogyan kell azt megcsinálni. A világ legnagyobb szakembere sem tudná megmondani, hogy a budai hegyeknek a Rózsadombtól a Jánoshegyig terjedő, melyik részén lesz a legtöbb gyógyszálló és penzió. Mert legalább *tíz-ezer férőhely kell ahhoz, hogy komolyan beszélhessünk nagyvárosi fürdőhelyről.* Ahhoz tízszer akkora terület kell, mint a Tabán. Talán nem is a földrajzi fekvése fogja eldönteni a sikert, hanem a vállalkozó ezakértelme. Egyéni dolog a siker az idegenforgalmi szakmában, úgy mint a színháznál. Nagyon sok függ a *jó rendezéstől.* Nézetem szerint a hatóságoknak ma egy fontos feladata van, hogy a *megindulás sikerüljön,* hogy az első két-három intézetet olyan kezek vezessék, amelyeknél a legbiztosabb a jó eredmény. Mert ha az elsők nem sikerülnek, nem akad újra vállalkozó. Akkor megint csak a közületnek kell kinyitni a bugyellárisát. A hatóságokra hárul az *ellenőrzés* fontos feladata. Vigyázni, hogy avatatlankon spekulációból ne vállalkozzanak, ügyelni, hogy csak komoly, szolid vállalkozó hirdethesse, hogy gyógyvezetője Budapest nagyvárosi fürdőhely legszebb pontján van. Összes komfort. Mérésékelt árak...

Dr. Lakatos Viktor.